

NÕUKOGU OTSUS 2009/1012/ÜVJP,

22. detsember 2009,

relvaekspordikontrolli ning ühismeetme 2008/944/ÜVJP põhimõtete ja kriteeriumide edendamiseks kolmandates riikides läbiviidava ELi tegevuse toetamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 26 lõiget 2 ja artikli 31 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu võttis 26. juunil 1997 vastu tavarelvade ebaseadusliku kaubanduse tõkestamise ja selle vastu võitlemise ELi programmi, millega Euroopa Liit ja selle liikmesriigid võtavad endale kohustuse tegutseda kooskõlastatult, et abistada teisi riike relvade ebaseadusliku kaubanduse tõkestamisel ja selle vastu võitlemisel.
- (2) Nõukogu võttis 8. detsembril 2008 vastu ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP, millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühiseeskirjad, ⁽¹⁾ milles sätestatakse tavarelvade ekspordiks kaheksa kriteeriumit, luuakse teavitamise ja konsulteerimise kord keeldumiste jaoks ning esitatakse menetlus läbipaistvuse tagamiseks, mis hõlmab relvaekspordi käsitlevate ELi aastaaruannete avaldamist. Nimetatud ühine seisukoht aitab oluliselt kaasa relvaekspordi kontrolli käsitlevate riiklike poliitikate ühtlustamisele ning selle põhimõtted ja kriteeriumid on võetud ametlikult üle mitmete kolmandate riikide poolt.
- (3) Ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP artiklis 11 nähakse ette, et liikmesriigid annavad endast parima, et julgustada teisi relvaekspordiga tegelevaid riike kohaldama nimetatud ühise seisukoha kriteeriume.
- (4) Riigipeade ja valitsusjuhtide poolt 12. detsembril 2003 vastu võetud Euroopa julgeolekustrateegias on toodud välja viis peamist väljakutset, millega Euroopa Liit peab külma sõja järgsel perioodil tegelema: terrorism, massihävitusrelvade levik, piirkondlikud konfliktid, riikide kokkuvarisemine ja organiseeritud kuritegevus. Kõnealusest viiest väljakutsest nelja puhul on keskseks teguriks tavarelvade kontrollimatu ringluse tagajärjed. Relvade kontrollimatu üleandmine soodustab terrorismi ja organiseeritud kuritegevuse süvenemist ning on üheks konf-

liktide vallandumise ja leviku ning riigistruktuuride kokkuvarisemise peamistest teguritest. Lisaks rõhutatakse kõnealuses strateegias ekspordikontrolli tähtsust massihävitusrelvade leviku piiramisel.

- (5) Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) Peaassamblee võttis 8. detsembril 2005 vastu riikidel ebaseaduslike väike- ja kergrelvade õigeaegset ja usaldusväärset tuvastamist ja päritolu kindlakstegemist võimaldava rahvusvahelise vahendi, mille eesmärk on tõhustada ja täiendada kehtivaid kahepoolseid, piirkondlikke ja rahvusvahelisi kokkuleppeid, mis on sõlmitud väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse tõkestamiseks, likvideerimiseks ja selle vastu võitlemiseks igas aspektis.
- (6) Euroopa Ülemkogu poolt 15. ja 16. detsembril 2005 vastu võetud ELi strateegias väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastaseks võitluseks nähakse ette, et EL peaks piirkondlikul ja rahvusvahelisel tasandil toetama ekspordikontrolli tugevdamist ning relvaekspordi toimumisjuhendi (mis asendati hiljem ühise seisukohaga 2008/944/ÜVJP) kriteeriumide edendamist, aidates muu hulgas kolmandatel riikidel koostada sellekohaseid siseriiklikke õigusakte ning edendades läbipaistvust suurendavaid meetmeid.
- (7) ÜRO Peaassamblee võttis 6. detsembril 2006 kõikide Euroopa Liidu liikmesriikide toetusel vastu resolutsiooni 61/89 „Relvakaubandusleping: tavarelvade impordi, ekspordi ja üleandmise ühtsete rahvusvaheliste standardite kehtestamine”. 2006. aasta detsembris ning 2007. aasta juunis ja detsembris võttis nõukogu vastu järeldused, milles rõhutatakse, kui tähtis on see, et EL ja liikmesriigid osaleksid aktiivselt ja teeksid koostööd teiste riikide ja piirkondlike organisatsioonidega ÜRO protsessis, et kehtestada tavarelvade impordi, ekspordi ja üleandmise ühtsed rahvusvahelised standardid, mis annaksid suure panuse rahu, julgeolekut, arengut ja inimõiguste igakülgset austamist ohustava tavarelvade soovimatu ja vastutustundetu leviku piiramisele.
- (8) Nõukogu võttis 17. märtsil 2008 vastu ühismeetme 2008/230/ÜVJP relvaekspordikontrolli ning relvaekspordi toimumisjuhendi põhimõtete ja kriteeriumide edendamiseks kolmandates riikides läbiviidava ELi tegevuse toetamise kohta, ⁽²⁾ viimati toimus selle ühismeetme raames tegevus 27.–28. oktoobril 2009,

⁽¹⁾ ELT L 335, 13.12.2008, lk 99.

⁽²⁾ ELT L 75, 18.3.2008, lk 81.

ON VASTU VÖTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Selleks et praktiliselt rakendada:

— Euroopa julgeolekustrateegiat,

— väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseaduslikku hankimist ja salakaubaveo vastast võitlust käsitlevat ELi strateegiat,

— ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP artiklit 11,

— tavarelvade ebaseadusliku kaubanduse tõkestamist ja selle vastu võitlemist käsitlevat ELi programmi,

— riikidel ebaseaduslike väike- ja kergrelvade õigeaegset ja usaldusväärset tuvastamist ja päritolu kindlakstegemist võimaldavat rahvusvahelist vahendit ja

— rahvusvahelist relvakaubanduslepingut käsitlevaid nõukogu järeldusi,

toetab Euroopa Liit järgmiste eesmärkide saavutamisele suunatud tegevust:

a) edendada ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP kriteeriume ja põhimõtteid kolmandates riikides;

b) abistada kolmandaid riike tõhusa relvaekspordikontrolli tagamiseks õigusaktide koostamisel ja rakendamisel;

c) abistada kolmandaid riike litsentse väljastavate ametnike koolitamisel, et tagada piisav relvaekspordi kontrollide rakendamine ja jõustamine;

d) abistada kolmandaid riike ja piirkondi relvaekspordi käsitlevate riiklike ja piirkondlike aruannete väljatöötamisel ja muude kontrollivormide edendamisel, et edendada läbipaistvust ja vastutust relvaekspordi valdkonnas;

e) julgustada kolmandaid riike toetama ÜRO protsessi, mille eesmärk on võtta vastu õiguslikult siduv rahvusvaheline leping, millega kehtestatakse ühtsed standardid tavarelvade ülemaailmsele kaubandusele, ning abistada kolmandaid riike, et tagada nende valmisolek selliste võimalike ühiste standardite järgimiseks.

2. Lõikes 1 viidatud eesmärkide edasiarendamise saavutamisele suunatud projektide kirjeldus on esitatud käesoleva ühismeetme lisas.

Artikkel 2

1. Käesoleva otsuse rakendamise eest vastutab liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“).

2. Artikli 1 lõikes 2 nimetatud projektide tehnilise rakendamise eest vastutab järgmine rakendusüksus:

Saksamaa majandus- ja ekspordikontrolli föderaalne büroo, BAFA.

3. Rakendusüksus täidab oma ülesandeid kõrge esindaja kontrolli all. Sel eesmärgil lepib kõrge esindaja rakendusüksusega kokku vajalike korralduste osas.

Artikkel 3

1. Artikli 1 lõikes 2 osutatud projektide rakendamise lähtesummaks on 787 000 eurot.

2. Kulutusi, mida rahastatakse lõikes 1 sätestatud summast, hallatakse vastavalt liidu eelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja eeskirjadele.

3. Järelevalvet käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ELi rahalise abi nõuetekohase rakendamise üle teostab komisjon. Sel eesmärgil sõlmib ta artikli 2 lõikes 2 nimetatud rakendusüksusega rahastamislepingu. Rahastamislepingus nähakse ette, et rakendusüksus tagab ELi abi nähtavuse, mis vastab abi suurusele.

4. Komisjon püüab sõlmida lõikes 3 nimetatud rahastamislepingu niipea kui võimalik pärast käesoleva otsuse jõustumist. Komisjon teavitab nõukogu nimetatud protsessis esilekerkinud raskustest ja lepingu sõlmimise kuupäevast.

Artikkel 4

1. Igas abi saavas riigis asuva ELi esinduse juht koostab viimase selle otsuse alusel korraldatud seminari ja viimase selle otsuse alusel toimunud personalivahetuse lõppedes iga vastava abi saava riigi kohta faktilisi andmeid sisaldava eduaruande.

2. Kõrge esindaja, annab nõukogule aru käesoleva otsuse rakendamisest, lähtudes korrapärastest aruannetest, mille on koostanud artikli 2 lõikes 2 nimetatud rakendusüksus ja käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud esinduste juhid. Nimetatud aruanded on nõukogu poolt läbiviidava hindamise aluseks. Komisjon annab teavet projektide rahastamise kohta, nagu on sätestatud artikli 3 lõikes 3.

Artikkel 5

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

See kaotab kehtivuse 24 kuud pärast artikli 3 lõikes 3 nimetatud rahastamislepingu sõlmimise kuupäeva või kuus kuud pärast käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäeva, kui selle aja jooksul ei ole rahastamislepingut sõlmitud.

Artikkel 6

Käesolev otsus avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 22. detsember 2009

Nõukogu nimel

eesistuja

A. CARLGREN

LISA

Relvaekspordikontrolli ning ühismeetme 2008/944/ÜVJP põhimõtete ja kriteeriumide edendamiseks kolmandates riikides läbiviidava ELi tegevuse toetamine**I. Eesmärgid**

Käesoleva otsuse üldised eesmärgid on:

- a) edendada ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP kriteeriume ja põhimõtteid kolmandates riikides;
- b) abistada kolmandaid riike tõhusa relvaekspordikontrolli tagamiseks õigusaktide koostamisel ja rakendamisel;
- c) abistada riike litsentse väljastavate ametnike koolitamisel, et tagada piisav relvaekspordi kontrollide rakendamine ja jõustamine;
- d) abistada kolmandaid riike relvaeksporti käsitlevate riiklike aruannete väljatöötamisel ja muude kontrollivormide edendamisel, et edendada läbipaistvust ja vastutust relvaekspordi valdkonnas;
- e) julgustada kolmandaid riike toetama ÜRO protsessi, mille eesmärk on võtta vastu õiguslikult siduv rahvusvaheline leping, millega kehtestatakse ühtsed standardid tavarelvade ülemaailmsele kaubandusele, ning abistada kolmandaid riike, et tagada nende valmisolek selliste võimalike ühiste standardite järgimiseks.

II. Projektid

Eesmärk:

Anda tehnilist abi huvitatud kolmandatele riikidele, kes on näidanud üles soovi parandada oma standardeid ja tavasid sõjatehnoloogia- ja varustuse ekspordikontrolli valdkonnas, ning ühtlustada nende standardeid ja tavasid Euroopa Liidu liikmesriikide poolt kokkulepitud ja kohaldatavate standardite ja tavadega, mis on sätestatud ühises seisukohas 2008/944/ÜVJP ning asjaomases kasutusjuhendis.

Kirjeldus ja hinnangulised kulud:

- i) Seminarid riikide rühmadele:

Projekt kujutab endast viit kahepäevast seminari, kuhu kutsutakse osalema valitsuste ametnikke, tolliametnikke ja litsentse väljastavaid ametnikke valitud riikide rühmast. Samuti võib kutsuda kaitsetööstuse esindajaid. Seminarid võivad toimuda abi saavates riikides või muus kohas, mille määrab kindlaks eesistujariik. Asjaomaseid valdkondi käsitleva koolituse viivad läbi eksperdid ELi liikmesriikide valitsusasutustest, ühist seisukohta 2008/944/ÜVJP järgivatest riikidest ja ELi nõukogu sekretariaadist ja/või erasektorist (sealhulgas valitsusvälistest organisatsioonidest).

- ii) Personalivahetus:

Projekti raames toimub kuni neli abi saavate ELi kandidaatriikide valitsuste ametnike ja/või litsentse väljastavate ametnike kuni ühe kuu pikkust töö- või õppelähetust ELi liikmesriikide asjaomastesse ametiasutustesse või kuni neli ELi liikmesriikide valitsuste ametnike ja/või litsentse väljastavate ametnike kuni ühe kuu pikkust töö- või õppelähetust asjaomastesse abi saavate riikide ametiasutustesse⁽¹⁾.

III. Kestus

Projekti rakendamise eeldatav kogukestus on 24 kuud.

IV. Abisaajad

2010. aasta esimene semester:

- i) Lääne-Balkani riigid (Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Horvaatia, endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik, Montenegro ja Serbia);
- ii) Euroopa naabruspoliitika Põhja-Aafrika Vahemere piirkonna partnerid (Alžeeria, Egiptus, Liibüa, Maroko ja Tuneesia).

⁽¹⁾ Personalivahetuse projektis osalejate valik lepitakse kõrge esindaja ettepanekul kokku asjaomases nõukogu töөрühmas.

2010. aasta teine semester:

Euroopa naabruspoliitika Ida-Euroopa ja Kaukaasia partnerid (Armeenia, Aserbaidžaan, Valgevene, Gruusia, Moldova ja Ukraina).

2011. aasta esimene semester:

Lääne-Balkani riigid (Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Horvaatia, endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik, Montenegro, Serbia).

2011. aasta teine semester:

Euroopa naabruspoliitika Ida-Euroopa ja Kaukaasia partnerid (Armeenia, Aserbaidžaan, Valgevene, Gruusia, Moldova ja Ukraina).

Kui ettenägematute asjaolude tõttu tuleb muuta abisaajate nimekirja või seminaride ajakava, võib tavarelvastuse ekspordi töörühm (COARM) kõrge esindaja ettepanekul otsustada seda teha.

(Juhul kui mõni eespool nimetatud riikidest ei soovi seminaril osaleda, võib valida ⁽¹⁾ järgmiste Euroopa naabruspoliitika partnerite seast välja uued riigid: Iisrael, Jordaania, Liibanon, Palestiina omavalitsus ja Süüria.)

V. Mõju hindamine

Käesoleva nõukogu otsuse ja ühismeetme 2008/230/ÜVJP mõju tuleks tehniliselt hinnata pärast seda, kui on aset leidnud viimane selle otsuse alusel korraldatud seminar ja viimased selle otsuse alusel toimunud personalivahetused. Kõnealune mõjuhinnang esitatakse faktilisi andmeid sisaldavate aruannetena, milles käsitletakse asjaomaste õigusaktide vastuvõtmist, ekspordi kontrollivate asutuste loomist ja tõhusa ekspordikontrolli rakendamist abi saavates riikides. Aruandeid koostavad vastavates abi saavates riikides asuvate ELi esinduste juhid.

⁽¹⁾ Lepitakse kõrge esindaja ettepanekul kokku asjaomases nõukogu töörühmas.